

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Lenky Krupičkové a soudců Davida Hipšra a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **P. N. V.**, zastoupen Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 834/7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 10. 2024, č. j. 18 Az 9/2024-21,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce podal dne 16. 5. 2024 v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany. Tvrdil, že v zemi původu má finanční problémy a vycestoval z ekonomických důvodů. Žalovaný jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítl jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“), který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Uvedl, že žalobce jak v rámci údajů k podané žádosti, tak při pohovoru netvrdil žádné azylově relevantní důvody, pro které by musel opustit svou zemi původu. Naopak konzistentně tvrdil, že se obává návratu do Vietnamu z čistě ekonomických důvodů; ve Vietnamu nemá stabilní práci a je ve finanční tísní. V České republice žádá o azyl, aby zde mohl vydělávat peníze. Jiné důvody netvrdil. Jde tak o důvody, které podle dlouhodobé ustálené rozhodovací praxe správních soudů nejsou azylově relevantní. Přestože žalovaný vedl pohovor zcela korektně jak hlediska procesního, tak i obsahového, neposkytl žalobce žádné indicie k tomu, aby jeho azylový příběh žalovaný mohl posuzovat z hlediska možných obav z pronásledování ze strany soukromých věřitelů. Tvrzení o pronásledování soukromými věřiteli vznesené žalobcem prvně až v žalobě tak krajský soud shledal účelovým. Nejedná se ani o takovou novou

skutečnost, která by měla vést k prolomení § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) ve spojení s čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany.

III.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V ní zejména uvedl, že dostatečně jasně správní orgán při pohovoru ke své žádosti informoval o finanční tísní pramenící ze závazků u soukromých lichvářských věřitelů v zemi původu, které souvisejí s jeho nestabilní pracovní činností. Zprávy o zemi původu dokládají horší uplatnitelnost práv v souvislosti s nekalými praktikami věřitelů, konkrétnější informace stran úvěrů a lichvy navíc žalovaný neobstaral. Soud se pak ekonomickými důvody vůbec blíže nezabýval. Ve správním řízení nebyly stěžovateli kladeny dotazy, které by vedly k objasnění jeho obav z pronásledování v zemi původu. Stěžovatel je přitom v zemi původu vystaven hrozbě odplaty věřitele za řádné nesplacení dluhu, praktiky věřitele se přičítá dobrým mravům (jsou tyranské a ponižující). Jejich charakter odůvodňuje minimálně poskytnutí doplňkové ochrany či humanitárního azylu. Laxní přístup krajského soudu spočívající v přejímání závěrů správního orgánu bez toho, aby posoudil kvalitu podkladů o zemi původu, vede k nedostatečnému posouzení uvedených skutečností o finanční tísní stěžovatele a jejich dopadu. Správní orgán neumožnil stěžovateli v důsledku nedostatečného a nesrozumitelného poučení vylicit veškeré hrozby v zemi původu, což soud pokryl. Pro výše uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze odkázal na správní spis, své rozhodnutí, vyjádření k žalobě a vyjádřil souhlas se závěry krajského soudu. Dodal, že kasační stížnost považuje za nedůvodnou a navrhuje její odmítnutí pro nepřijatelnost, případně zamítnutí.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech, v nichž o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce, přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou

pokračování

řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[7] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost přdestírá k rozhodnutí především otázku naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, byla-li podána jen z ekonomických důvodů. Uvedená otázka ovšem v daném případě nenaplnuje důvody ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázku, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, resp. byla řešena rozdílně či vyžadovala učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak, krajský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které Nejvyšší správní soud neshledal důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[8] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[9] Stěžovatel vystavěl svou žalobu v zásadě na dvou žalobních bodech: v zemi původu mu hrozí nebezpečí ze strany věřitelů, což žalovaný neposuzoval dostatečně, a dále měl žalovaný zvážit udělení humanitárního azylu. Na oba tyto body krajský soud odpověděl. Uvedl, že tvrzení stěžovatele o nebezpečí ze strany věřitelů nejsou pro posouzení důvodnosti žaloby relevantní, neboť stěžovateli nic nebránilo tato tvrzení sdělit již v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, a že s ohledem na účinnou právní úpravu (§ 16 odst. 4 větu první zákona o azylu) správní orgány nezkoumají důvody pro udělení humanitárního azylu v případě, že žádost zamítají jako zjevně nedůvodnou. Napadený rozsudek je tedy srozumitelný a odůvodněný, a nelze jej proto považovat za nepřezkoumatelný.

[10] Stěžovatele dále namítá, že nebyly naplněny důvody pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné. Podle setrvalé judikatury zdejšího soudu nelze ekonomické důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany považovat za hrozbu pronásledování či vážné újmy ve smyslu § 12, resp. § 14a zákona o azylu (např. rozsudky ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54). Stěžovatel žalovanému nesdělil nic, kromě finanční tísně (nestability, potíží) a jeho záměru vydělat si v České republice. Žalovaný tedy jednoznačně nepochybil, pokud žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou, neboť stěžovatel skutečně uváděl pouze ekonomické důvody. O existenci dluhů se nadto vůbec nezmiňoval.

[11] Pokud jde o stěžovatelovu námitku nedostatečnosti zjištění skutkového stavu, Nejvyšší správní soud konstatuje, že je to podle jeho ustálené judikatury právě žadatel o mezinárodní ochranu, kdo je primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany (srov. usnesení ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013-38, či ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48). Správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, jež vycházejí ze žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně. Nepřísluší mu tak domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k nim činit příslušná skutková zjištění (rozsudek ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 5 Azs 22/2003, či usnesení ze dne 19. 10. 2020, č. j. 4 Azs 277/2018-60). Rozsah a obsah informací zjišťovaných o zemi původu se tak odvíjí

od sdělení žadatele o mezinárodní ochranu (srov. např. usnesení ze dne 16. 12. 2021, č. j. 3 Azs 118/2021-39, bod [11] a tam citovanou judikaturu). Pokud tedy stěžovatel žalovanému uvedl toliko ekonomické důvody, které nemohou být důvodem pro přiznání mezinárodní ochrany, nelze žalovanému vyčítat, že jako podklady pro rozhodnutí nepojal například podrobné zprávy o situaci dlužníků a jejich ochraně ve Vietnamu.

[12] Teprve v žalobě stěžovatel začal tvrdit, že mu v zemi původu hrozí újma ze strany věřitelů. Jak však již vysvětlil krajský soud, stěžovateli nic nebránilo, aby tvrzení o nebezpečí ze strany věřitelů uplatnil v řízení o žádosti, a k nově tvrzeným skutečnostem tak soud neměl důvod přihlídnout. Zdejší soud ve shodě s krajským soudem neshledal ani žádné jiné okolnosti, které by byly s to omluvit, že stěžovatel uváděl v řízení o žalobě v podstatě zcela odlišné důvody pro udělení mezinárodní ochrany než ve správním řízení. Jedinými rozhodnými důvody žádosti o mezinárodní ochranu tak zůstaly důvody ekonomické. Stěžovatel byl v řízení zastoupen advokátem, vyzván k seznámení se s podklady pro rozhodnutí, a byl s ním veden pohovor za přítomnosti tlumočníka. Stěžovatel nevznesl námitky ani připomínky vůči tomuto postupu a stran důvodu pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany se jej správní orgán řádně tázal, kladl rovněž doplňující a upřesňující dotazy (srov. bod [33] rozsudku krajského soudu).

[13] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatel měl své tvrzené potíže s věřiteli (nestátními subjekty) řešit primárně s vietnamskými státními orgány. To by po stěžovateli nebylo nutno v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu požadovat pouze, pokud by vietnamské státní orgány nebyly ochotny či schopny poskytnout mu ochranu (viz rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS); pouhá subjektivní nedůvěra ke státním orgánům rezignaci na využití ochrany státu neodůvodňuje (viz např. usnesení ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23). Nejvyšší správní soud se přitom opakovaně zabýval situací vietnamských dlužníků a ochranou poskytovanou před lichvou a nelegálním poskytováním půjček, přičemž nedostatky svědčící o neschopnosti či neochotě státních orgánů poskytovat ochranu ve Vietnamu neshledal (viz např. usnesení ze dne 6. 1. 2022, č. j. 5 Azs 61/2020-30, nebo ze dne 25. 9. 2023, č. j. 5 Azs 99/2023-31, ze dne 19. 10. 2023, č. j. 10 Azs 219/2023-32, ze dne 18. 7. 2024, č. j. 5 Azs 26/2024-15, či ze dne 17. 7. 2024, č. j. 1 Azs 130/2024-35).

[14] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[15] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, ve věci neměl úspěch. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 26. listopadu 2024

Lenka Krupičková
předsedkyně senátu